

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II

-

Analytická část

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

I. Úvod	2
II. Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů souvisejících s oblastí vzdělávání	4
Strategie na území statutárního města Brna.....	4
Strategie na území Jihomoravského kraje	7
Strategie na národní úrovni	8
III. Vyhodnocení dotazníkových šetření	11
Dotazníkové šetření realizované MŠMT ČR	11
Dotazníková šetření uskutečněná realizačním týmem MAP Brno II	14
IV. Charakteristika školství na území statutárního města Brna	15
Předškolní vzdělávání	15
Základní vzdělávání	17
Návaznost na dokončené základní vzdělávání	21
Základní umělecké vzdělávání	22
Školní stravování.....	22
V. Oblast zájmového a neformálního vzdělávání	24
Zájmové a neformální vzdělávání	24
Střediska volného času a domy dětí a mládeže.....	24
Neziskové organizace zabývající se vzděláváním	25
VI. Služby pro rodiny s dětmi.....	26
Sociální situace	26
Prevence sociálně patologických jevů	26
Sociální a další služby zaměřené na děti, mládež a rodiče	27
Sociálně vyloučené lokality.....	28
Analýza dotčených cílových skupin	29
Specifická část analýzy	31
Témata MAP a jejich uplatnění v rámci MAP Brno II.....	31
Analýza rizik.....	31
Vymezení problémových oblastí a klíčových problémů.....	33
Vymezení prioritních oblastí rozvoje	34
VII. SWOT analýza prioritních oblastí rozvoje vzdělávání.....	35
Prioritní oblast č. 1: Vytváření podmínek pro podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a pro podporu nadaných dětí a žáků.....	35
Prioritní oblast č. 2: Předškolní vzdělávání	36
Prioritní oblast č. 3: Kvalitní vzdělávání pedagogických pracovníků.....	37
Prioritní oblast č. 4: Komunikace a spolupráce s rodiči	39
Prioritní oblast č. 5: Podpora rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti.....	40
Prioritní oblast č. 6: Podpora společného vzdělávání a rovnost příležitostí pro všechny děti a žáky.....	41
Prioritní oblast č. 7: Podpora polytechnického vzdělávání ve školách	43
Prioritní oblast č. 8: Podpora přírodovědného vzdělávání ve školách.....	43
Prioritní oblast č. 9: Podpora základního uměleckého vzdělávání	45
Použité zkratky:.....	47
Zdroje:	48

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

I. Úvod

Statutární město Brno je základním územně samosprávným celkem a zároveň je podle zákona č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností v platném znění, obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem. V souladu se zákonem o obcích zabezpečuje statutární město Brno výkon státní správy a samosprávy.

Brno je druhým největším městem České republiky, v roce 2020 mělo 382 405 obyvatel. Současně je centrem dojížděky ekonomicky aktivních osob, žáků středních škol a studentů vysokých škol.

Statutární město Brno a jeho městské části jsou největšími zřizovateli základních a mateřských škol na jejich území.

V oblasti středního vzdělávání je největším zřizovatelem středních škol na území města Jihomoravský kraj. Vzhledem k demografickému vývoji se v minulých letech střední školy potýkaly s nízkým počtem žáků nastupujících ke střednímu vzdělávání. Z tohoto důvodu byly některé školy zřizované Jihomoravským krajem sloučeny, došlo tak ke snížení jejich počtu až o čtvrtinu.

Jihomoravský kraj je současně největším zřizovatelem základních uměleckých škol, zřizuje 11 z celkového počtu 20 ZUŠ, které na území města Brna působí.

S ohledem na počet studentů na středních a vysokých školách je Brno v současnosti druhým největším vzdělávacím centrem České republiky. V oblasti vysokého školství jsou v Brně zastoupeny téměř všechny směry studia – technické, humanitní, ekonomické, zemědělské, umělecké i vojenské. Brněnské vysoké školy navštěvuje čtvrtina vysokoškoláků z řad cizinců studujících v České republice.

Statutární město Brno jako zastřešující prvek obecního školství v území spolupracuje v oblasti vzdělávání s mnoha partnerskými organizacemi a institucemi, zejména se zřizovateli mateřských a základních škol a školských zařízení, s Krajským úřadem Jihomoravského kraje, který kromě většiny středních škol zřizuje na území města také speciální základní a mateřské školy a střediska volného času, a v neposlední řadě i s dalšími zřizovateli škol a školských zařízení z řad soukromých subjektů a církví. Město Brno dále spolupracuje s Českomoravským svazem pracovníků ve školství, zejména v oblasti přenesené působnosti na úseku školství za účelem koordinovaného postupu v oblastech společného zájmu a zachování sociálního smíru.

Dalším partnerem města Brna v oblasti vzdělávání je Česká školní inspekce, a to zejména v oblasti zjišťování kvality vzdělávání. Zástupci Jihomoravského krajského inspektorátu ČŠI se z pozice významného aktéra zapojují také do procesů akčního plánování ve vzdělávacích projektech města Brna.

Město Brno dále spolupracuje s oddělením hygieny dětí a mládeže Krajské hygienické stanice Brno, a to v oblasti plnění povinností stanovených zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, např. v mateřských a základních školách, na zotavovacích akcích pro děti, v zařízeních společného stravování dětí apod.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Významným partnerem města Brna jsou také brněnské vysoké školy, které se věnují vzdělávání a profesní přípravě budoucích pedagogů. Odborná praxe studentů pedagogických oborů se uskutečňuje v brněnských mateřských a základních školách, které známe jako „fakultní školy“. Úzká spolupráce probíhá zejména s Katedrou primární pedagogiky, Katedrou speciální pedagogiky a Katedrou psychologie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity Brno.

II. Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů souvisejících s oblastí vzdělávání

Strategie na území statutárního města Brna

Na území města Brna existuje několik významných strategických dokumentů, které se vztahují k oblasti vzdělávání a k řešeným tématům Místního akčního plánu vzdělávání (MAP):

1. Koncepce obecního školství do roku 2020 (Statutární město Brno)

Jedná se o základní strategický dokument města Brna v oblasti školství, který se zabývá rozvojem předškolního a základního vzdělávání na území města. Na tento dokument navázaly MAP I a MAP II se svými strategiemi:

- Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace
- Zkvalitnění a modernizace vzdělávání
- Zjišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání
- Zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání
- Rozvoj poradenství ve školách
- Zvyšování profesionality a zlepšování pracovních podmínek pedagogických pracovníků
- Zájmové vzdělávání

Zhodnocení naplňování tohoto koncepčního dokumentu je součástí Výroční zprávy o rozvoji obecního školství v Brně, kterou každoročně za uplynulý školní rok zpracovává OŠML MMB a předkládá ji Radě města Brna a Zastupitelstvu města Brna.

2. Lokální strategie rozvoje základního vzdělávání ve městě Brně (Statutární město Brno, projekt CZ.1.07/1.1.00/46.0015 Město Brno zvyšuje kvalitu vzdělávání v základních školách)

Tento dokument je výstupem projektu, který město Brno realizovalo ve výzvě č. 46 OP VK ve spolupráci se 67 základními školami na svém území. Do tvorby strategie byli zapojeni i zástupci brněnských organizací zabývajících se vzděláváním dětí a žáků do 15 let. V rámci projektu se rozvinuly možnosti bližší vzájemné spolupráce jak mezi těmito subjekty samotnými, tak mezi nimi a školami a byla vytvořena nová forma lokálního partnerství ve vzdělávání. Lokální strategie na základě aktivit projektu navrhla níže uvedené oblasti rozvoje, které se všechny týkaly dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a odpovídaly povinným opatřením MAP:

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

- Zabezpečit všem žákům možnost vzdělávání tak, aby byla zajištěna rovnost příležitostí
- Vytvářet podmínky pro speciálně pedagogickou podporu žáků ohrožených školním neúspěchem, kterým hrozí předčasný odchod ze vzdělávání
- Navázat a prohloubit spolupráci škol s odborníky
- Podporovat komunikaci a spolupráci s rodiči
- Hledat možnosti financování pracovníků na školách a těch, kteří se budou věnovat žákům s bariérami ve vzdělávání nebo žákům v riziku (mentoři), prohloubit spolupráci s neziskovými organizacemi v této oblasti (dobrovolnictví) a se školami, které připravují budoucí pedagogy
- Podporovat vzdělávání pedagogů v oblasti žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Podporovat spolupráci mezi školami a síťování škol (otevřená škola)
- Poskytovat podporu žákům z vyloučených lokalit a sociálně znevýhodněným

Lokální strategie je v elektronické podobě dostupná na webových stránkách města Brna:

http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OSMT/projekt/1._Lokalni_strategie.pdf

3. Místní plán inkluze statutárního města Brna na období 2020 – 2022 (Statutární město Brno)

Cílem Místního plánu inkluze (MPI) je systematizace opatření na podporu společného a kvalitního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. Opatření přijatá v rámci MPI řeší především problematiku zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků socioekonomicky znevýhodněných, pocházejících z odlišného kulturního prostředí a dále dětí a žáků žijících v sociálně vyloučené lokalitě či ohrožených sociálním vyloučením. MPI je povinným dokumentem pro realizaci projektů statutárního města Brna ve výzvách OP VVV na podporu dětí a žáků ze socioekonomicky vyloučeného a kulturně odlišného prostředí.

MPI identifikuje z hlediska vzdělávání dětí a žáků ze socioekonomicky vyloučeného a kulturně odlišného prostředí tři specifické cíle, které bezprostředně souvisejí s povinnými opatřeními MAP:

- Plošná podpora všech základních a mateřských škol zřizovaných statutárním městem Brnem a jeho městskými částmi s cílem rovného přístupu k předškolnímu a základnímu vzdělávání, začlenění co nejvyššího počtu dětí ve věku od 3 let do předškolního vzdělávání a zvýšení proinkluzivnosti mateřských a základních škol
- Plošná podpora žáků základních škol při smysluplném přechodu na střední školy, kariérové poradenství

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

- Systematická práce s rodinami za účelem motivace ke vzdělávání dětí

4. Strategie 2050 pro Brno (Statutární město Brno)

Strategie #brno2050 představuje základní strategický rozvojový dokument města Brna. Jejím hlavním přínosem je stanovení klíčových cílů a priorit rozvoje města. Strategie vytváří rámec pro směřování dílčích sektorových politik a bude základem aktivního rozhodování ve střednědobém a dlouhodobém horizontu rozvoje města.

Dokument ve své části „Vzdělané univerzitní město“ stanovuje jako primární cíl města v oblasti vzdělávání **prosazování kvalitního a dostupného vzdělávání všem na všech jeho stupních** a jeho dílčí cíle bezprostředně souvisejí s povinnými opatřeními MAP:

Prosazovat kvalitní a dostupné vzdělávání všem na všech jeho stupních s cílem:

- Zajistit kvalitní a dostupné vzdělávání všem dětem na úrovni mateřských a základních škol
- Vytvářet podmínky pro spolupracující a informovanou rodinu
- Flexibilně a smysluplně spolupracovat na koncepci oborů středního vzdělávání v kontextu potřeb trhu práce
- Zajistit kvalitní a dostupné zájmové a neformální vzdělávání
- Podpořit celoživotní učení

5. Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje Integrované územní investice (ITI)

Dokument analyzuje situaci v Brněnské metropolitní oblasti, kam kromě statutárního města Brna spadají i území okolních ORP. V oblasti předškolního a základního školství popisuje jeho infrastrukturu v Brně i v okolních obcích a městech, ve SWOT analýze identifikuje např. tyto problémy:

- Přetrvávající nižší kvalita vzdělávání na ZŠ a SŠ v mezinárodním srovnání
- Nevyhovující systém práce s nadanými žáky (žáky se SVP)

V návrhové části pak dokument uvádí:

- Budování kapacit a kvality zařízení pro celoživotní učení
- Předškolní vzdělávání v BMO
- Klíčové kompetence již od počátečního vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Strategie na území Jihomoravského kraje

1. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2020 – 2024

V návrhové části dokumentu se k regionálnímu školství vztahují tyto oblasti:

Kvalita vzdělávání

- Kvalita procesu vzdělávání, monitorování a hodnocení vzdělávání
- Podpora pedagogických pracovníků a ředitelů škol
- Podpora polytechnického vzdělávání včetně EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj
- Podpora „bezpečného školního prostředí“

Rovné příležitosti ve vzdělávání

- Podpora společného vzdělávání
- Podpora poradenského systému
- Podpora znevýhodněných
- Podpora nadaných a talentovaných dětí, žáků a studentů

Sbližování vzdělávání a trhu práce

- Podpora podnikavosti, iniciativy a kreativity
- Rozvoj kariérového poradenství

2. Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Jihomoravského kraje (2. KAP)

Dokument řeší prioritní oblasti KAP, které se prolínají s povinnými, nepovinnými a průřezovými tématy MAP:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné a technické vzdělávání)
- Rozvoj školy jako centra celoživotního učení
- Rozvoj kariérového poradenství
- Podpora inkluze
- ICT kompetence
- Rozvoj výuky cizích jazyků

3. Školská inkluzivní koncepce Jihomoravského kraje 2020-2021

Dokument se věnuje zvýšení kvality inkluzivního vzdělávání nastavení rovných příležitostí ve školách pro všechny děti, žáky a studenty. Koncepce se dále zabývá poradenským systémem s ohledem na zajištění kvalitní a dostatečné metodické podpory školám a pedagogům při vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP.

4. Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2021—2027 (RIS JMK)

Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje je základní koncepcí Jihomoravského kraje a statutárního města Brna pro rozvoj ekonomické konkurenceschopnosti a vytváření hodnoty díky zavádění inovací. Smyslem RIS je stimulovat kvalitní podmínky pro inovační podnikání v regionu, zejména skrze zvyšování úrovně vzdělávání, podněcování výzkumu k aktivitám s přesahy do rozvoje firem a lokálního prostředí, posilování image regionu či přímou podporu podnikatelských aktivit tam, kde dochází k selhávání trhu.

Ke strategickým cílům RIS, které se vztahují k povinným a volitelným opatřením koncepčních materiálů města, patří tyto strategické a specifické cíle:

- Mladí lidé připravení měnit svět
- Dostatek odborníků pro znalostní ekonomiku

Strategie na národní úrovni

Klíčovým dokumentem pro rozvoj vzdělávací soustavy České republiky je **Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+**. Jejím cílem je modernizovat vzdělávací systém Česka v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení, připravit ho na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají. Hlavními strategickými cíli jsou:

- Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život
- Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů

1. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Dle MŠMT ČR povede implementace této strategie k vytvoření a rozvoji otevřeného vzdělávacího systému, který reaguje na měnící se vnější prostředí a poskytuje relevantní obsah vzdělávání v celoživotní perspektivě.

Strategie identifikuje pět hlavních strategických linií:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Strategická linie 1: Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání

- 1.1 Proměna obsahu, metod a forem vzdělávání
- 1.2 Inovace ve vzdělávání
- 1.3 Hodnocení ve vzdělávání
- 1.4 Digitální vzdělávání
- 1.5 Občanské vzdělávání
- 1.6 Bezpečné prostředí ve školách, rozvoj participace a autonomie
- 1.7 Odborné vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách
- 1.8 Neformální vzdělávání a celoživotní učení

Strategická linie 2: Rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání

- 2.1. Omezení vnější diferenciací školství
- 2.2 Disparity a segregace
- 2.3 Case-management a mezíresortní spolupráce

Strategická linie 3: Podpora pedagogických pracovníků

- 3.1 Systém komplexní profesní přípravy a podpory
- 3.2 Podpora pedagogické práce škol

Strategická linie 4: Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce

- 4.1 Koncentrace odborných kapacit
- 4.2 Lepší využití dat a zvýšení relevance a kvality vzdělávacího výzkumu
- 4.3 Snižování nepedagogické zátěže škol
- 4.4 Posílení informovanosti, komunikace a spolupráce

Strategická linie 5: Zvýšení financování a zajištění jeho stability

- 5.1 Zajištění financování v rámci jednotlivých strategických linií

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

2. Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání

Ke koncepci města se vztahuje také Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání (OP VVV), v jehož rámci probíhají na území ČR projekty MAP.

OP VVV umožňuje realizaci komplexních projektů zaměřených na vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zvýšení kvality předškolního vzdělávání, zlepšení kvality vzdělávání žáků v klíčových kompetencích, rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání, zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků a zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce.

V dalším programovém období evropských fondů pak budou procesy koncepčních materiálů včetně dokumentů akčního plánování vycházet z Operačního programu Jan Ámos Komenský (OP JAK).

III. Vyhodnocení dotazníkových šetření

Dotazníkové šetření realizované MŠMT ČR

Hlavními cíli dotazníkového šetření byla aktualizace podkladových dat a zjištění stavu v jednotlivých podporovaných oblastech po realizaci Šablon I a před začátkem realizace Šablon II v mateřských, základních a základních uměleckých školách na území. Šetření probíhalo ve školách od roku 2018 a školy vyplňovaly příslušné dotazníky před zahájením projektů Šablony II v termínech stanovených MŠMT. Vzhledem k tomu, že školy nezahajovaly Šablony II ve stejných termínech, ale výstupy musely být dodány realizátorům MAP v již probíhajících projektech, nezahrnují výstupy dotazníků všechna data, neboť část škol vyplnila dotazníky až po ukončení plošného šetření.

Předškolní vzdělávání

Dotazníkové šetření potřeb mateřských škol všech zřizovatelů vyplnilo ve městě Brně 138 ze 172 dotázaných mateřských škol, což je 80,2 %.

Ze souhrnu výsledků dotazníkového šetření je možné konstatovat, že v žádném ze sledovaných okruhů není významný rozdíl mezi sebehodnocením v rámci ORP ve srovnání s JMK a celorepublikovým průměrem hodnocení.

Stejně jako v minulém dotazníkovém šetření potřeb škol mají školy, dle svého vlastního pohledu, pro naplňování svých školních vzdělávacích programů velmi dobré materiální podmínky.

Jako zřetelný se jeví posun v oblasti **inkluzivního/společného vzdělávání**. Obdobně jako v předchozím šetření je nejlépe hodnocena podpora přechodu dětí na základní školu, ve které je vhodné dále pokračovat. Naopak největší rezervy vnímají mateřské školy v možnosti poskytnout cizincům výuku českého jazyka a chybějící bezbariérovost. K posunu došlo v budování systému pro práci s dětmi se SVP, dobře se rozvinula spolupráce s dalšími pedagogickými a nepedagogickými pracovníky (asistent pedagoga, další pedagog, školní asistent). Na vysoké úrovni je důraz na budování vlastního úspěchu dětí a na odbourávání bariér mezi lidmi.

Na rozdíl od rozvoje inkluzivního vzdělávání hodnotí mateřské školy oblast podpory **rozvoje čtenářské pregramotnosti** o něco hůře, než je celostátní průměr, školy postrádají metodickou podporu při práci s dětmi. To však neznamená, že je nutné vnímat tuto oblast celkově negativně. Nadprůměrně jsou vnímány zejména existence čtenářsky podnětného prostředí a dobrá vybavenost školních knihovniček.

O něco hůře, celorepublikově i v rámci ORP, je hodnocen **rozvoj matematické pregramotnosti**. Mateřské školy mají ve svých školních vzdělávacích programech kvalitně stanovené konkrétní cíle, které se však ne vždy daří optimálně naplnit. Také v této oblasti je nutná metodická podpora škol.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Podpora **kompetencí k iniciativě a kreativité** je téměř ve všech oblastech hodnocena nad celostátním průměrem. Kladně je mimo jiné hodnocen dostatek pomůcek pro rozvoj kreativity a existence bezpečného prostředí pro rozvoj kreativity, iniciativy a názorů dětí a také pestrá nabídka možností k seberealizaci dětí.

Přes znatelný posun není hodnocení podpory **polytechnického vzdělávání** na dostatečné úrovni. Mateřské školy cítí nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro rozvíjení prostorového a logického myšlení a manuálních dovedností, postrádají metodickou podporu v oblasti polytechniky i přírodních věd. Na nízké úrovni je v této oblasti spolupráce mezi mateřskými školami vzájemně, mezi mateřskými a základními školami a mezi mateřskými školami a dalšími vzdělávacími organizacemi.

Podpora **sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí** se jeví být na vysoké úrovni.

Rezervy cítí mateřské školy v oblasti bezpečného používání informačních, komunikačních a dalších technologií.

U podpory **digitálních kompetencí pedagogických pracovníků** došlo ke zlepšení. Oblast je nicméně hodnocena o něco hůře, než je celorepublikový průměr. Na základě shrnutí výsledků dotazníkového šetření potřeb škol mají mateřské školy, dle svého vlastního pohledu, pro naplňování svých školních vzdělávacích programů velmi dobré materiální podmínky. Přesto se ukazuje, že zejména z důvodu naplňování strategií MŠMT a z toho plynoucích legislativních změn (inkluzivní vzdělávání, povinný poslední ročník předškolního vzdělávání apod.) i úprav RVP je oblast rozvoje **infrastruktury mateřských škol**, včetně jejich rekonstrukcí a vybavení, oblastí, kterou bude třeba rozvíjet a podporovat.

Základní vzdělávání

Dotazník vyplnilo ve městě Brně 82 z 97 dotázaných základních škol všech zřizovatelů, což je 84,5 %.

Stejně jako u mateřských škol je možné konstatovat, že v žádném ze sledovaných okruhů není významný rozdíl mezi sebehodnocením v rámci ORP ve srovnání s JMK a celorepublikovým průměrem hodnocení. Naopak většina oblastí je hodnocena nadprůměrně.

Podpora **inkluzivního/společného vzdělávání** patří mezi nejlépe hodnocené okruhy. Stejně jako u mateřských škol patří k nejhůře hodnoceným oblastem možnost škol poskytnout výuku českého jazyka pro cizince. Jako největší nedostatek školy konstatují chybějící bezbariérovost. Zlepšující se úroveň vykazuje péče o žáky se SVP, spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků i s realizací pedagogické diagnostiky žáků a jejím vyhodnocováním.

V podpoře **rozvoje čtenářské gramotnosti** jsou nejlépe vnímány oblasti související s prací školních knihoven, hůře je vnímána vybavenost v oblasti technického a materiálního zabezpečení a při práci s interaktivními médii.

Podobně je hodnocena i podpora **rozvoje matematické gramotnosti**. I tady se ukazuje nedostatečná vybavenost v oblasti technického a materiálního zabezpečení a při práci s interaktivními médii a dále potřeba metodické podpory pedagogů.

Obdobná situace, včetně nedostatečné vybavenosti, nastává také v případě **jazykové gramotnosti**. Školám chybí spolupráce s rodilými mluvčími, cítí také nedostatečnou vybavenost cizojazyčnou literaturou. Naopak dobře je školami hodnocena práce se žáky při rozvíjení schopnosti chápat život v jiných kulturách.

Při hodnocení podpory **kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě** jsou v jednotlivých oblastech hodnocení znatelné rozdíly. Školy rozvíjejí u žáků kritické myšlení, finanční gramotnost, prvky iniciativy a hledání inovativních řešení, plánování a tvorbu a řízení projektů. Do realizace školních projektů jsou ale žáci zapojeni méně často, stejně tak školy ne moc často organizují pro žáky i učitele debaty a exkurze na podporu podnikavosti.

Velké rozdíly jsou i v jednotlivých oblastech podpory **polytechnického vzdělávání**. Školy podporují zájem žáků o oblast polytechniky propojením znalostí s každodenním životem a budoucí profesí. Plány výuky polytechnických předmětů (matematika, předměty přírodovědného a technického směru, vzdělávací oblast Člověk a jeho svět) mají školy obsahově i časově provázané. Hůře je hodnocena oblast spolupráce s místními firmami a mateřskými školami. Školy v této oblasti postrádají metodickou podporu pedagogů zejména na 1. stupni.

Podpora **sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí** je hodnocena nadprůměrně. Školy rozvíjejí kulturu komunikace mezi všemi účastníky vzdělávání.

Podpora **digitálních kompetencí** pedagogických pracovníků je hodnocena průměrně. Hůře je hodnoceno využívání mobilního ICT v terénu, lépe při výuce. Málo jsou využívány možnosti BYOD, což může souviset s požadavky na ochranu školních datových sítí. Vzhledem k aktuálním úpravám RVP je nutná podpora rozvoje **infrastruktury základních škol**, s cílem zlepšení vybavení, konektivity, aj. Tato potřeba se plně projevila v roce 2020 při přechodu škol na distanční vzdělávání.

V dotaznících nově zkoumaná podpora **kariérního poradenství** pro žáky je na školách vnímána průměrně až podprůměrně. Nejlépe je hodnocena práce se žáky vyšších ročníků.

Jako největší překážky v rozvoji oblastí podpory OP VVV vnímají školy nedostatečné znalosti pedagogických pracovníků v oblasti používání hardware, software a internetu, dále v neznalosti a málo častém používání interaktivních metod a pomůcek a také nedostatečným možnostem pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v těchto oblastech.

Základní umělecké vzdělávání

Dotazník vyplnilo ve městě Brně 13 ze 20 základních uměleckých škol všech zřizovatelů na území města, což je 65,0%.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Podpora **kulturního podvědomí a vyjádření a rozvoje kreativity** je ve všech 13 okruzích hodnocena hůře, než je celorepublikový průměr. Vysoce nadprůměrně je hodnocena existence bezpečného prostředí pro rozvoj názorů a kreativity žáků. Naopak hůře je hodnoceno zavádění nových předmětů v rámci studijního zaměření, vybavenost aktuální literaturou, vzdělávacími materiály a dostatečným technickým, multimediálním a materiálním zabezpečením.

Podpora **sociálních a občanských dovedností** je v rámci republiky hodnocena velice kladně a platí to i pro základní umělecké školy na území ORP Brno. Nejlépe je hodnocena příprava na další etapu uměleckého vzdělávání.

Naopak **podpora digitálních kompetencí** je hodnocena nejhůře. Školám chybí prostředky na nákup aktuální literatury a multimédií, nedostatečné je také využívání digitálních technologií při výuce.

Dotazníková šetření uskutečněná realizačním týmem MAP Brno II

Realizační tým provedl podle předepsaných podmínek MŠMT ČR v jarních měsících roku 2020 dvě rozsáhlá dotazníková šetření. Cílem prvního z nich bylo získání podkladů k potřebám škol v oblasti rozvoje klíčových kompetencí a rozvoje potenciálu každého dítěte a žáka. Na základě tohoto výstupu pak byly zpracovány SWOT analýzy pro jednotlivé prioritní oblasti.

Cílem druhého šetření na území statutárního města Brna bylo analyzovat a vyhodnotit podmínky rovných příležitostí ve vzdělávání dětí a žáků do 15 let. Doporučení pracovní skupiny pro rovné příležitosti, která toto šetření vyhodnotila, se promítají ve strategické i implementační části, kde jsou zařazeny aktivity reflektující rovné příležitosti. Relevantní aktivity jsou v obou dokumentech označeny poznámkou „PŘÍLEŽITOST“.

IV. Charakteristika školství na území statutárního města Brna

Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání ve městě Brně poskytují mateřské školy s jednou až devíti třídami, nejčastěji jsou zastoupeny trojtřídní mateřské školy. Nedílnou součástí mateřských škol je školní jídelna, ke které patří školní kuchyně nebo alespoň školní výdejna.

Ve většině případů poskytují mateřské školy na území města Brna celodenní péči.

Předškolního vzdělávání a mateřských škol se dotkla novela školského zákona v § 34a, která od 1. 9. 2017 stanovila pro pětileté děti povinné předškolní vzdělávání do zahájení povinné školní docházky. Zákonný zástupce je povinen přihlásit dítě k předškolnímu vzdělávání v době zápisu, pokud ještě dítě do MŠ nedochází. Pravidelná denní docházka do mateřské školy je stanovena v pracovní dny mimo dny školních prázdnin minimálně na 4 hodiny denně. Ředitel MŠ ve školním řádu stanoví začátek povinné doby mezi 7. a 9. hodinou ranní, stejně tak i způsob omlouvání případné absence.

Zákonný zástupce má ovšem možnost zvolit i jiný způsob plnění předškolního vzdělávání než je denní docházka do mateřské školy, a tím je:

- individuální vzdělávání dítěte,
- vzdělávání v přípravné třídě základní školy a ve třídě přípravného stupně základní školy speciální (při udělení odkladu povinné školní docházky),
- vzdělávání v zahraniční škole na území ČR, ve které MŠMT povolilo plnění povinné školní docházky.

Kapacita mateřských škol zřizovaných městem Brnem a jeho městskými částmi byla ve školním roce 2019/2020 11 536 dětí a je zcela zaplněna. Kapacita mateřských škol jiných zřizovatelů je cca 1 000 míst. Největší zájem mají ale rodiče o obecní mateřské školy.

Ve školním roce 2019/2020 byly v obecních mateřských školách přijaty všechny šestileté, pětileté, čtyřleté a také tříleté děti, které se hlásily do svých spádových mateřských škol a měly na území města Brna trvalý pobyt. V některých lokalitách se stabilizovanou bytovou výstavbou byly přijaty do mateřských škol i děti dvouleté, které dovrší tři roky v průběhu prvních podzimních měsíců. Největší zájem je tedy v posledních letech o přijímání věkové kategorie dětí tříletých. Počty nepřijatých dětí každoročně klesají.

V posledních dvanácti letech došlo v mateřských školách ve městě Brně k nárůstu kapacity přibližně o 2 700 míst. Nedostatek kapacit v MŠ je na území města pocíťován nerovnoměrně, projevuje se zejména v rozvojových lokalitách města. Alternativní kapacity předškolního vzdělávání se řeší i jinými, dříve netradičními cestami, např. zaváděním tzv. firemních školek a lesních mateřských škol.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Vývoj počtu dětí v mateřských školách:

Školní rok	Počet dětí
2017/18	11 618
2018/19	11 591
2019/20	11 536

S ohledem na stávající kapacitu mateřských škol přistoupilo město Brno k zavedení elektronické podpory zápisu dětí do mateřských škol. Došlo tak k zajištění transparentnosti přijímání dětí, ke sjednocení termínu přijímacího řízení a k zavedení centrálního systému vydávání a sběru žádostí o přijetí k předškolnímu vzdělávání do mateřských škol zřizovaných městem Brnem a jeho městskými částmi.

Zřizovatelem mateřských škol ve městě jsou nejčastěji statutární město Brno nebo jeho městské části, v menším počtu i jiní zřizovatelé. Na území města je v současné době zařazeno do rejstříku škol a školských zařízení celkem 175 mateřských škol, 137 škol je v působnosti města Brna a jeho městských částí, 27 mateřských škol má soukromého zřizovatele, 2 mateřské školy jsou církevní, 2 mateřské školy zřizuje MŠMT ČR a 7 mateřských škol zřizuje Jihomoravský kraj.

Na území města Brna se dále nachází cca 30 subjektů, které mají ve svém názvu uvedeno „mateřská škola“. Tyto subjekty nejsou ale zařazeny do rejstříku škol a školských zařízení MŠMT ČR, ale jsou zřízeny formou obchodních společností a jejich činnost není podporována ze státního rozpočtu.

Přehled mateřských škol podle zřizovatele ve školním roce 2020/2021:

	Obec	Soukromé	Církevní	JMK	MŠMT
Počet MŠ	137	27	2	7	2

Součástí 16 MŠ zřizovaných městem Brnem a jeho městskými částmi je 18 speciálních – logopedických tříd.

Ve školním roce 2019/2020 mělo odklad nebo dodatečné odložení povinné školní docházky celkem 633 dětí. Školy v tomto roce vykázaly celkem 440 dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Personální zabezpečení předškolní výchovy a vzdělávání

Podíl odborně kvalifikovaných pedagogů v mateřských školách je ve městě Brně vyšší než celostátní průměr, který činí 97 % pedagogů.

Přehled odborné a pedagogické způsobilosti pedagogů MŠ dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících ve školním roce 2019/2020:

Kvalifikovaní pedagogové	%	Nekvalifikovaní	%
943,6	97,57	23,5	2,43

Věkové složení přepočtených pedagogických pracovníků v mateřských školách ve školním roce 2019/2020:

Do 35 let	35 – 50 let	Nad 50 let	Důchodci	Celkem
252,2	264,2	355,1	46,9	918,4

Pedagogové mateřských škol se účastní kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Ve školním roce 2019/2020 absolvovalo kurzy DVPP více než 2 000 účastníků. K nejčastěji navštěvovaným kurzům patří kurzy z oblasti pedagogiky a psychologie, speciální pedagogiky, logopedie, zájem je i o zdravý životní styl a sport, poradenství a prevenci sociálně patologických jevů, polytechnické vzdělávání, předčtenářskou a předmatematickou gramotnost apod.

Profilace mateřských škol

Lze konstatovat, že se kvalita školních vzdělávacích programů v mateřských školách na území města zvyšuje, neboť školy stále více využívají pro plánování výchovně vzdělávacího procesu výsledky autoevaluace. Mateřské školy na území města Brna se nejčastěji profilují v těchto oblastech: ekologická výchova, sportovní a pohybové zaměření, zdravá mateřská škola, alternativní pedagogické směry (Waldorf, Dalton, Montessori), estetická výchova, hudební, dramatická a etická výchova, základy křesťanské výchovy, předškolní program „Začít spolu“ apod.

Ve všech mateřských školách mohou děti navštěvovat zájmové kroužky. K nejčastějším kroužkům patří: hra na zobcovou flétnu, základy anglického jazyka, tělovýchova, předplavecký výcvik, jóga, výtvarné kroužky, dramatické kroužky, edukativně stimulační skupiny a logopedická prevence.

Další informace

Pokud jde o technický stav a vybavenost mateřských škol ve městě Brně, vynakládají zřizovatelé na základě dlouhodobých i aktuálních potřeb každoročně na investiční i neinvestiční akce nemalé finanční prostředky. Město Brno a jeho městské části financovaly například ve školním roce 2019/2020 investiční aktivity v mateřských školách za více než 41 000 000 Kč, neinvestiční rekonstrukce za více než 12 800 000 Kč.

Základní vzdělávání

Základní vzdělávání ve městě Brně poskytuje celkem 98 základních škol.

Z tohoto počtu jsou dvě školy přímo zřizovány statutárním městem Brnem, 63 škol zřizují městské části. Další školy jsou zřizovány soukromými zřizovateli, dvě základní školy jsou církevní.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Na území města Brna dále působí několik škol speciálních zřizovaných Jihomoravským krajem nebo MŠMT, ve kterých se vzdělávají děti a žáci se smyslovým nebo tělesným postižením a děti s narušenou komunikační schopností, a Základní škola a mateřská škola při Fakultní nemocnici Brno, kterou zřizuje Jihomoravský kraj.

Celková kapacita obecních základních škol ve městě Brně je cca 35 000 míst, v některých lokalitách města, především rozvojových, je počítována omezená kapacita základních škol.

Obdobně jako v případě mateřských škol přistoupilo statutární město Brno k zavedení elektronické podpory zápisu žáků do základních škol. Došlo k zajištění transparentnosti přijímání žáků a k zavedení centrálního systému vydávání a sběru žádostí o přijetí k základnímu vzdělávání do základních škol zřizovaných městem Brnem a jeho městskými částmi.

Přehled základních škol podle zřizovatele ve školním roce 2019/2020:

	Obec	Soukromé	Církevní	JMK	MŠMT
Počet ZŠ	66	18	2	9	3

Základní školy mají k dispozici celkem 57 venkovních hřišť, 65 tělocvičen a 8 bazénů. Školy, které nejsou vybaveny hřištěm nebo tělocvičnou, využívají obvykle smluvně tato zařízení v jiných školách (blízké ZŠ nebo SŠ), případně hřiště městských částí. Zejména sportoviště škol zřizovaných městem Brnem a jeho městskými částmi jsou dobře vybavena.

V běžných základních školách je zřízeno 31 tříd pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve školním roce 2019/2020 se 6 žáků 1. stupně základních škol vzdělávalo individuálně, 319 žáků se vzdělávalo v zahraničí a 172 žáků se vzdělávalo ve 13 přípravných třídách.

Vývoj počtu žáků v základních školách:

Školní rok	1. stupeň	2. stupeň	Celkem
2017/2018	18 915	11 528	30 443
2018/2019	19 012	12 032	31 044
2019/2020	18 844	12 636	31 480

Ve školním roce 2019/2020 vzdělávaly téměř všechny základní školy ve městě Brně individuálně integrované žáky v běžných třídách.

Docházka do škol a informace týkající se dokončení základního vzdělání

Ve školním roce 2019/2020 úspěšně ukončilo základní školu a získalo základní vzdělání 3 027 absolventů. Z tohoto počtu 2 696 žáků ukončilo školní docházku v 9. ročníku a 331 žáků v nižším ročníku.

Více než dvě třetiny žáků, kteří ukončili školní docházku v 9. ročníku, byly přijaty na střední odborné školy, 645 žáků pak na čtyřleté studium na gymnáziích, 932 na střední odborné školy a 412 žáků na střední odborná učiliště.

Většina žáků, kteří ukončili docházku v nižším ročníku, se přihlásila na učební obory středních škol, část žáků se přihlásila na Úřad práce. Všichni žáci, kteří se přihlásili na Úřad práce, měli velmi slabé školní výsledky, o další studium nejevili zájem, ve většině případů s nimi školy řešily problematiku záškoláctví a nevhodného chování ke spolužákům či pedagogům.

V uvedeném školním roce odešlo ze základních škol na nižší stupeň gymnázií celkem 662 žáků, z toho 331 žáků na osmileté studium a 331 na šestileté studium.

Personální zabezpečení základního vzdělávání

Při analýze personálních podmínek bylo zjištěno, že podíl odborně kvalifikovaných pedagogů v základních školách je velmi vysoký, téměř všichni jsou kvalifikováni.

Přehled odborné a pedagogické způsobilosti pedagogů ZŠ dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících ve školním roce 2019/2020:

Kvalifikovaní pedagogové	%	Nekvalifikovaní	%
2001	99,0	12	1,0

Věkové složení přepočtených pedagogických pracovníků v základních školách ve školním roce 2019/2020:

Do 35 let	35 – 50 let	Nad 50 let	Důchodci	Celkem
560 (28%)	907 (45 %)	437 (21%)	121 (6%)	2025

Pedagogové základních škol se účastní kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Ve školním roce 2019/2020 absolvovalo kurzy DVPP téměř 3 500 účastníků. K nejčastěji navštěvovaným kurzům patří kurzy z oblasti pedagogiky a psychologie, speciální pedagogiky, výchovného poradenství a prevence sociálně patologických jevů, dále kurzy zdravotní a BOZP, kurzy zaměřené na řízení, ekonomiku a legislativu školy, sport a tělovýchovu, přírodní a technické věd, cizí jazyky apod.

Poradenské služby v základních školách

Ve školním roce 2019/2020 působilo na základních školách ve městě Brně celkem 86 výchovných poradců a 74 metodiků prevence, dále 51 školních psychologů a 48 speciálních pedagogů.

Školní družiny a školní kluby

Součástí základních škol jsou školní družiny, které měly ve školním roce 2019/2020 celkem 428 oddělení a navštěvovalo je téměř 12 000 žáků.

Součástí 5 obecních základních škol jsou také školní kluby.

Kapacity školních družin a školních klubů na území města Brna ve školním roce 2020/2021:

Školní družiny při obecních ZŠ	13 962
Školní družiny při ZŠ jiných zřizovatelů	2 569
Školní kluby při obecních ZŠ	634
Školní kluby při ZŠ jiných zřizovatelů	----

Zájmové kroužky na základních školách

Na všech základních školách ve městě Brně mají žáci možnost navštěvovat zájmové kroužky. Nejčastěji se ve školním roce 2019/2020 jednalo o kroužky sportovní a tělovýchovné, umělecké, kroužky cizích jazyků, kroužky ICT, přírodních, technických a společenských věd, náboženství, zdravotní, speciálně pedagogické kroužky apod. V uvedeném školním roce bylo na školách téměř 1 100 zájmových kroužků, které navštěvovalo 11 233 žáků.

Vzdělávací programy základních škol a zaměření základních škol

Lze konstatovat, že základní školy ve městě Brně využívají vzdělávací programy Základní škola a Obecná škola a dále Základní škola s rozšířenou výukou konkrétních předmětů, např. ZŠ a rozšířená výuka jazyků, ZŠ a rozšířená výuka matematiky a přírodních věd, ZŠ a rozšířená výuka tělesné nebo hudební výchovy. Největší počet škol s rozšířenou výukou se specializuje na výuku cizích jazyků. Další školy se zaměřují na alternativní pedagogické směry, většina z nich na Daltonskou pedagogiku, dále na Montessori pedagogiku a 1 škola se zaměřuje na Waldorfskou pedagogiku.

Na některých základních školách jsou dle místních podmínek zřízeny přípravné třídy.

Další informace

Pokud jde o technický stav a vybavenost základních škol ve městě Brně, vynakládají zřizovatelé na základě dlouhodobých i aktuálních potřeb každoročně na investiční i neinvestiční akce nemalé finanční prostředky. Město Brno a jeho městské části financovaly například ve školním roce 2019/2020 investiční aktivity v základních školách za více než 115 000 000 Kč, neinvestiční rekonstrukce za více než 42 000 000 Kč.

Statutární město Brno nechalo v roce 2017 zpracovat materiál s názvem „Pasportizace objektů základních a mateřských škol, školních kuchyní a jídelen ve městě Brně“. Předcházející pasportizace byla provedena v roce 2004. Vzhledem k tomu, že byly v posledních letech do škol a školských zařízení investovány nemalé finanční prostředky jak ze zdrojů města Brna a městských částí, tak i z evropských fondů, bylo účelem pasportizace získat informace o aktuálním stavu školních budov, informace o vložených finančních prostředcích

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

a provedených pracích. Pasportizace dále obsahuje posouzení stavu částí budov a na jejím základě bude možné posoudit prioritu jednotlivých požadavků škol a určit případně důležitost oprav. Provedená pasportizace má dopad i na školy jiných zřizovatelů, neboť část z nich sídlí v objektech škol a školských zařízení města Brna nebo jeho městských částí. Výsledky pasportizace slouží mj. jako podklad pro další procesy akčního plánování v oblasti vzdělávání na území města Brna.

Návaznost na dokončené základní vzdělávání

Statutární město Brno je zřizovatelem mateřských a základních škol, nezřizuje ovšem školy střední. Město si nicméně dlouhodobě uvědomuje význam smysluplné volby povolání žáků a pozdějšího uplatnění na trhu práce, proto spolupracuje v oblasti volby povolání a přechodu žáků na střední školy zejména s Jihomoravským krajem, který je zřizovatelem převážné většiny středních škol na území města.

Jihomoravský kraj ve spolupráci s Úřadem práce ČR každoročně vydává publikaci Atlas školství, který obsahuje aktuální přehled středních škol na území celého kraje. Publikace svým obsahem a zaměřením představuje pro žáky základních škol a jejich rodiče průvodce celým procesem přechodu na střední školu. Obsahuje mj. detailní seznam středních škol, kontakty na školy, obory studia, počty přijímaných žáků, informace o délce studia, základních podmínkách přijímacích zkoušek a stručnou prezentaci školy. Kromě údajů o školách jsou zde také uvedeny vzory přihlášek na střední školy, přehled pedagogicko-psychologických poraden a kontakty na ně, přehled kontaktů a služeb Informačních a poradenských středisek pro změnu a volbu povolání při Úřadu práce a rady pro žáky, jak postupovat při volbě povolání. Úřad práce publikaci distribuuje základním školám na území města. Statutární město Brno vydávání publikace pravidelně finančně podporuje tak, aby Atlas školství obdržel každý žák, který končí povinnou školní docházku v základních školách, které zřizuje město nebo jeho městské části.

Žáci posledních ročníků základních škol na území města mají dále možnost se i se svými rodiči zúčastnit pravidelného Festivalu vzdělávání, který v Brně pořádá více než 20 let Odbor školství Jihomoravského kraje. Festival vzdělávání je nejucelenější přehlídkou vzdělávací nabídky.

Cenné informace všem potenciálním zájemcům poskytuje rovněž Centrum vzdělávání všem, informačně-poradenské centrum pro oblast dalšího vzdělávání a kariérového poradenství.

Základní školy mají problematiku volby povolání zařazenou do svých školních vzdělávacích programů (vzdělávací oblast „Člověk a svět práce“) a lze konstatovat, že všechny základní školy spolupracují v oblasti volby povolání s některou ze středních škol na území města. Spolupráce mezi základními a středními školami se realizuje nejčastěji společnými projekty spočívajícími v návštěvách a exkurzích do středních odborných škol a středních odborných učilišť. Obsahem jsou pak tematické aktivity v dílnách, laboratořích či odborných provozech. Žáci se tak mají možnost seznámit s obsahem oborů, které lze na těchto školách studovat. Pozitivem je skutečnost, že střední školy nenabízejí žákům základních škol pouze pasivní činnosti, ale umožňují jim vyzkoušet si práci v daném oboru formou ukázek činností, např. výrobou jednoduchých produktů.

Na území města se nachází 55 středních škol různého typu, zaměření a oborů. Největší počet středních škol ve městě zřizuje Jihomoravský kraj (gymnázia, odborné školy, dvě konzervatoře, učiliště tradičních řemesel apod.), několik škol zřizuje církve (zdravotnické školy, gymnázia), další školy jsou zřizovány soukromými subjekty (gymnázia, odborné školy). Na území města pak dále působí několik středních škol pro tělesně nebo smyslově postižené žáky a čtyři školy, jejichž součástí je praktická škola s jednoletými a dvouletými obory studia.

Vzhledem k nabídce středních škol na území města mají tedy žáci brněnských základních škol bohatý výběr možností, kam zamířit po absolvování základní školy.

Základní umělecké vzdělávání

Statutární město Brno patří k městům s dlouholetou tradicí základního uměleckého vzdělávání a má stabilizovanou síť základních uměleckých škol.

Na území města působí 20 základních uměleckých škol, z nichž 11 zřizuje Jihomoravský kraj a 9 škol zřizují soukromé subjekty. Školy zřizované Jihomoravským krajem nabízejí všechny čtyři umělecké obory, literárně – dramatický, taneční, hudební a výtvarný. Jedna ze škol zřizovaných JMK, ZUŠ varhanická, se kromě zmiňovaných oborů specializuje na varhanní hru. Většina škol jiných zřizovatelů všechny umělecké obory neposkytuje, školy se často zaměřují pouze na 2 – 3 obory. Některé školy nabízejí přípravné studium pro nejmenší děti, které se hravou formou seznámí s vybraným uměleckým oborem. Většina základních uměleckých škol přijímá do výuky již děti předškolního věku a vyučuje formou individuálního, skupinového nebo kolektivního vzdělávání. Základní umělecké vzdělávání má na území města Brna návaznost v podobě středních a vysokých škol uměleckého zaměření (zejména konzervatoře a Janáčkova akademie múzických umění).

Celková kapacita základních uměleckých škol na území města Brna je ve školním roce 2020/2021 dle údajů v Rejstříku škol a školských zařízení 12 323 žáků.

Školní stravování

V zařízeních školního stravování ve městě Brně se poskytují stravovací služby dle jednotlivých typů škol a školských zařízení. Celkem se na území města Brna nachází 129 školních jídelen, z nichž je v MŠ 79, v ZŠ 36 a 14 školních jídelen je samostatných.

Kromě školních jídelen se ve školách ve městě Brně nachází celkem 84 výdejen stravy.

Ve školním roce 2019/2020 se ve školních jídelnách stravovalo 39 669 dětí a žáků a 5 294 pracovníků škol a školských zařízení.

V základních školách je nabízen výběr ze dvou (i více) druhů jídel, nápojů, salátů, případně je umožněn výběr příloh.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Provoz školních jídelen v mateřských školách je organizován v souladu s provozem těchto předškolních zařízení a s požadavky rodičů; je zde rovněž plně zajišťován pitný režim, dětem jsou připravovány pokrmy, které u nich rozvíjejí správné stravovací návyky. Nadále jsou téměř v plném rozsahu ve spolupráci se zákonnými zástupci zohledňovány alergie na různé druhy potravin u dětí a žáků.

V roce 2015 došlo na základě vyhlášky č. 17/2015 Sb., která doplňuje stávající vyhlášku č. 107/2005 Sb. o školním stravování, k významné změně v oblasti poskytování dietního stravování.

Ve školním roce 2019/2020 bylo umožněno celkem ve 42 školních jídelnách s finanční podporou MMB stravování dětí a žáků v dietním režimu. Dietní stravování je poskytováno dětem a žákům, jejichž zdravotní stav podle potvrzení registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktického lékařství pro děti a dorost vyžaduje stravovat se s omezeními podle dietního režimu. Při poskytování služeb dietního stravování používají školní jídelny receptury schválené nutričním terapeutem. Školní jídelny na území města Brna mohou pro zajištění dohledu nutričního terapeuta využít možnosti spolupráce s Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity. K dietnímu stravování bylo ve školním roce 2019/2020 ve školách a školských zařízeních přihlášeno celkem 385 strávníků.

Ve školním roce 2019/2020 bylo do vybavení školních jídelen a kuchyní v rámci investičních transferů zřizovatelů investováno celkem 29 000 000 Kč, v rámci neinvestičních transferů celkem 1 200 000 Kč.

V. Oblast zájmového a neformálního vzdělávání

Zájmové a neformální vzdělávání

Na území statutárního města Brna se neformálnímu a zájmovému vzdělávání dětí a mládeže věnují základní umělecké školy, střediska volného času, neziskové organizace, několik set občanských sdružení a dalších právnických osob nejrůznějšího zaměření, např. Junák, Pionýr, Česká tábornická unie, turistické oddíly mládeže, umělecké a folklorní soubory, taneční nebo divadelní spolky, pěvecké sbory, sportovně, ekologicky či technicky zaměřené spolky, sdružení pracující se zdravotně postiženými dětmi, studentské organizace apod. Organizace realizující aktivity v oblasti volného času pro děti a mládež podporuje každoročně statutární město Brno dotacemi ze svého rozpočtu, v roce 2020 tato podpora činila více než 12 mil. Kč. Tak přispěla k rozvoji činností v těchto oblastech a umožnila účast na aktivitách i dětem ze sociálně slabších rodin. Další prostředky poskytuje statutární město Brno pravidelně na mezinárodní aktivity dětí a mládeže. Tyto prostředky využívají zejména základní a střední školy při rozvoji vztahů se školami v partnerských městech i dalších státech EU. Dále město Brno podpořilo v roce 2020 organizace neformálního a zájmového vzdělávání částkou téměř 1 mil. Kč za účelem zkvalitnění zařízení a vybavení těchto organizací.

Střediska volného času a domy dětí a mládeže

Na území města Brna působí 5 center volného času a domů dětí a mládeže. Tři z nich zřizuje Jihomoravský kraj, dvě jsou zřizována církví.

Organizace zřizované Jihomoravským krajem jsou zaměřeny na zájmové a neformální vzdělávání, na environmentální výchovu apod. Mají celkem 22 detašovaných pracovišť a úzce spolupracují se základními i mateřskými školami na území města:

- Dům dětí a mládeže Brno, Helceletova, p. o.,
- Lužánky – středisko volného času Brno, p. o.,
- Lipka – školské zařízení pro environmentální výchovu Brno, p. o.

Statutární město Brno a jeho městské části přispívají na provoz organizací zřizovaných Jihomoravským krajem, neboť tato střediska navštěvuje pravidelně cca 15 000 dětí a mládeže do 26 let a nepravidelných aktivit se účastní několik desítek tisíc zájemců. Finanční podpora města pak má vliv i na výši účastnických příspěvků pro děti a žáky, které nepřevyšují několik set Kč ročně.

Organizace zřizované církví jsou zaměřeny na pomoc v rozvoji mezilidských vztahů dětí a mládeže a v osobním růstu včetně jeho duchovního rozměru. Působí ve dvou městských částech:

- Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže Brno-Líšeň,
- Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže Brno-Žabovřesky.

Počet středisek volného času a jejich detašovaných pracovišť je ve městě Brně velký, dostupnost aktivit je tedy pro zájemce zajištěna v dostatečné míře. Vzhledem k tomu, že

organizace mají při plnění plánovaných výkonů zajištěn dostatečný počet zaměstnanců i potřebné finanční prostředky, mohou se více soustředit na kvalitu poskytovaného vzdělávání. Nabídka aktivit je na území města Brna velmi široká, nabízené aktivity jsou všestranné a rozmanité.

Neziskové organizace zabývající se vzděláváním

V databázi Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje (ANNO JMK) je evidováno 19 neziskových organizací poskytujících vzdělávání dětí a mládeže. Tyto organizace se zaměřují na velmi různorodé oblasti ve vzdělávání dětí a mládeže, např. na osobnostní rozvoj a sociální rozvoj dětí a mládeže, výtvarnou výchovu, pořádají příměstské tábory apod. Konkrétní organizace lze vyhledat na webových stránkách ANNO JMK:

<http://www.databaze.annojmk.cz/index.php>

Obecně lze konstatovat, že se vzdělávání dětí a mládeže na území města Brna věnuje daleko více neziskových organizací než těch, které jsou členy ANNO JMK. To ostatně vyplývá z přehledů příjemců finanční podpory z dotačních programů města Brna, které jsou každoročně zveřejňovány na webových stránkách OŠML MMB, viz výše zmíněná informace k neformálnímu a zájmovému vzdělávání.

Základní přehled organizací, které jsou spojeny se vzděláváním dětí a žáků nebo které poskytují služby rodinám s dětmi, zpracoval Odbor školství a mládeže MMB v Katalogu služeb pro školy a rodiče v oblasti výchovy a vzdělávání. Katalog byl vytvořen v rámci projektu statutárního města Brna „Město Brno zvyšuje kvalitu vzdělávání v základních školách“, reg. č. CZ.1.07/1.1.00/46.0015, a je dostupný na webových stránkách OŠML MMB:

http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OSMT/projekt/Katalog_sluzeb.pdf

Spolupráci s neziskovým sektorem v oblasti neformálního vzdělávání dětí a žáků do 15 let věnuje statutární město Brno velkou pozornost v rámci projektů realizovaných v OP VVV:

- Rovný přístup k předškolnímu vzdělávání ve městě Brně (2016 – 2019)
- Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně (2017 – 2019)
- Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně (2020 – 2022)

K výstupům projektu „Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně“ patří také mapování subjektů realizujících aktivity a služby ve spádových oblastech základních škol.

VI. Služby pro rodiny s dětmi

Sociální situace

Sociální služby na území města Brna včetně služeb pro rodiny s dětmi jsou zajišťovány Odborem sociální péče MMB prostřednictvím městských částí, Centrem sociálních služeb a nestátními organizacemi, které provozují manželské a rodinné poradny, pečovatelské služby pro děti, domovy pro matky s dětmi v tísní a krizová centra pro ohrožené děti a mládež.

Systém sociální pomoci v Brně reaguje na řadu ekonomických, demografických a sociálních změn. Vedle dlouhodobě ohrožených skupin, kterými jsou senioři, zdravotně postižení občané, děti a mládež, narůstá potřeba péče o další skupiny obyvatelstva ohrožené sociálním vyloučením, např. osamělé rodiče s dětmi v tísní, mládež s výchovnými problémy apod. Cílovým skupinám osob v nepříznivé sociální situaci a osobám ohroženým sociálním vyloučením jsou poskytovány sociální služby v zařízeních zřízených městem Brnem a v zařízeních nestátních organizací, např. v azylových domech a domech na půl cesty, ve střediscích výchovné péče pro mladistvé, v nízkoprahových klubech pro neorganizovanou mládež, v kontaktních centrech apod.

Za účelem podpory kvality a rozvoje sociálních služeb na svém území pracuje město Brno metodou komunitního plánování.

Prevence sociálně patologických jevů

Na všech základních školách ve městě Brně je zavedena funkce školního metodika prevence sociálně patologických jevů a každá má s ohledem na specifické podmínky svého zařízení zpracovaný Minimální preventivní program. Obecně lze konstatovat, že školy na území statutárního města Brna mohou využívat širokou nabídku preventivních programů a aktivit různých subjektů. K nejvýznamnějším z nich patří Poradenské centrum při Pedagogicko-psychologické poradně Brno, Zachova 1 a Městská policie Brno. Programy Poradenského centra při PPP Brno, Zachova 1 jsou zaměřeny především na prevenci a na řešení vztahů. Programy jsou interaktivní, zážitkové, kladou důraz na aktivní spolupráci účastníků a v procesu poznávání využívají hry. Preventivní aktivity centra směřují vždy do několika stěžejních oblastí – k učitelskému sboru, k samotným žákům a k rodičovské či jiné občanské veřejnosti. Poradenskému centru se v posledních několika letech daří realizovat velké množství programů selektivní a indikované primární prevence. Ze strany třídních učitelů i školních metodiků prevence je o ně velký zájem. V rámci práce se třídou se daří spolupracovat i se školními psychology daných škol. Realizované programy jsou dle zpětné vazby ze škol ve většině případů efektivní, učitelé využívají doporučení poradenského centra a pozitivní změnu potvrzují v rámci následných setkání i žáci. Z kapacitních důvodů se bohužel nedaří uspokojit veškerou poptávku po programech selektivní a indikované primární prevence, proto školy využívají i nabídky programů dalších subjektů, např. neziskových organizací, které poskytují programy zaměřené na protidrogovou tematiku, závislosti apod.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Vedle programů selektivní a indikované primární prevence probíhá ve školách také řada programů v oblasti všeobecné primární prevence, zaměřených zejména na posílení spolupráce a zdravých vztahů v kolektivu. Z písemných zpětných vazeb k jednotlivým programům vyplývá, že o ně mají žáci zájem. Daří se také vytipovat děti s problematickým postavením v kolektivu, kterým je nabízena další podpora a spolupráce formou seberozvojových skupin Puzzle a Klub-koo.

Jak již bylo uvedeno výše, v oblasti prevence sociálně patologických jevů mohou školy na území města Brna využívat také široké nabídky preventivních programů Městské policie Brno, která přispívá k ochraně bezpečnosti osob a majetku a podílí se na prevenci kriminality v obci v souladu se zák. 553/1991 Sb., o obecní policii, v platném znění. Městská policie Brno připravuje a realizuje projekty a programy prevence kriminality, dopravní nehodovosti a rizikového chování. Aktivity jsou přizpůsobeny věku dětí a žáků škol a zaměřují se na aktuální témata, např. kyberšikana, bezpečné chování, vandalismus apod. Také o tyto programy je mezi školami velký zájem a každoročně se jich účastní několik tisíc dětí a žáků.

Oblast sociálně patologických jevů a jejich prevence je na území města Brna plošně řešena také v rámci Odboru sociální péče MMB, zejména oddělením sociální prevence pro mladistvé a mladé dospělé, které poskytuje sociální služby v obtížných životních situacích mladým lidem ve věku od 15 do 26 let, kteří nejsou schopni řešit tyto situace vlastními silami, a oddělením s názvem Koordinační centrum prevence, které zabezpečuje Program prevence kriminality ve městě Brně a koordinuje aktivity v oblasti prevence kriminality na území města Brna.

Oblast bezpečnosti a prevence rizikového chování se také stala jednou z priorit Strategického plánu sociálního začleňování města Brna.

Přehled organizací poskytujících sociální služby a poradenství ve vztahu k dětem a mladistvým zpracoval pro potřeby škol na území města Brna Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MMB v již zmiňovaném Katalogu služeb pro školy a rodiče v oblasti výchovy a vzdělávání, který je výstupem projektu města v rámci výzvy č. 46 OP VK.

Katalog je v elektronické podobě dostupný na webových stránkách města Brna:

http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OSMT/projekt/Katalog_sluzeb.pdf

Sociální a další služby zaměřené na děti, mládež a rodiče

Na území města Brna působí velké množství organizací zaměřených na poskytování sociálních, zdravotních a dalších služeb pro cílové skupiny dětí, mládeže a jejich rodičů. Hlavní přehled organizací poskytujících služby pro děti, mládež a jejich rodiče je zpracován v katalogu prarodinných organizací a služeb na území města Brna.

Katalog je v elektronické podobě dostupný na webových stránkách města Brna:

https://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OZ/katalog_rodina.pdf

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

V oblasti sociálních služeb na území města Brna zveřejňuje Odbor sociální péče Magistrátu města Brna každoročně zprávu o poskytované sociální péči ve městě Brně za uplynulý kalendářní rok. Tyto zprávy obsahují přehledy jednotlivých sociálních služeb na území města, včetně péče o rodinu, sociálně právní ochrany dětí apod. Zpráva obsahuje také aktuální seznam poskytovatelů jednotlivých sociálních služeb, zaměření jejich činnosti a kapacitu.

Z analýz počtu poskytovaných služeb, které Odbor sociální péče MMB pravidelně zpracovává, vyplývá, že děti, mládež a rodiny představují dlouhodobě jednu z nejpočetnějších cílových skupin sociálních služeb na území města Brna.

Zprávy o sociální péči s aktualizovanými přehledy poskytovatelů sociálních služeb ve městě Brně jsou zveřejňovány na webových stránkách statutárního města Brna:

<https://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-4-namestka-primatorky/odbor-socialni-pecce/#c4460822>

Odbor sociální péče MMB dále zpracoval Adresář organizací působících v sociální oblasti ve městě Brně, který je v elektronické podobě dostupný na webových stránkách města Brna:

https://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OSP/dokumenty/adresar_organizaci_pusobicich_v_socialni_oblasti_ve_meste_brne.pdf

V oblasti rodiny a sociálních služeb zaměřených na děti a mládež podporuje statutární město Brno dlouhodobě aktivity různých organizací na území města. Na tyto aktivity jsou z rozpočtu města vydávány v rámci dotačních programů pro jednotlivé oblasti nemalé finanční prostředky. Přehledy příjemců finanční podpory a jejich aktivit jsou každoročně zveřejňovány na webových stránkách příslušných odborů MMB.

Sociálně vyloučené lokality

Statutární město Brno patří k městům a obcím, ve kterých byla v České republice identifikována a popsána sociálně vyloučená lokalita. Specifikem města Brna je soustředění těchto lokalit v blízkosti centra města, byly identifikovány v pěti z celkového počtu 29 městských částí. Dle úvodní analytické části Strategického plánu sociálního začleňování města Brna 2016 – 2019 bylo popsáno na území města Brna celkem 16 lokalit s vyšším počtem sociálně vyloučených osob a jako sociálně vyloučené lokality bylo označeno i devět ubytoven.

Žáci žijící v sociálně vyloučených lokalitách navštěvují převážně čtyři základní školy, jejichž zřizovatelem je město Brno, resp. jeho městské části a které jsou těmito lokalitami spádové. Statutární město Brno tyto školy dlouhodobě finančně podporuje, neboť práce pedagogických pracovníků na školách s vysokým počtem sociálně znevýhodněných žáků je velmi náročná. Prioritou je tedy budování a udržení stabilizovaných kvalitních pedagogických sborů na těchto školách.

Město Brno se zároveň řadí k městům a obcím, které uplatňují tzv. koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL). V rámci KPSVL byly realizovány OP VVV dva projekty a aktuálně probíhá třetí projekt, a to:

- Rovný přístup k předškolnímu vzdělání
- Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně
- Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně

Do těchto projektů se zapojily a zapojují všechny mateřské a základní školy zřizované městem Brnem nebo jeho městskými částmi, dále tři školy jiných zřizovatelů, čtyři organizace neformálního předškolního vzdělávání a pět organizací, které realizují neformální vzdělávání žáků ze sociálně vyloučených lokalit formou doučování.

Analýza dotčených cílových skupin

Proces akčního plánování a aktualizovaný dokument MAP se dotýká několika cílových skupin. Jejich přehled a rozbor je uveden níže. Obecně lze konstatovat, že spolupráce s cílovými skupinami je kvalitní.

Všechny cílové skupiny jsou z hlediska informování zahrnuty do aktivit Komunikačního plánu projektu, který stanovuje způsoby jejich informování. Plnění Komunikačního plánu je průběžně vyhodnocováno v termínech zpracování Zpráv o realizaci projektu.

• Děti a žáci

Děti a žáci jsou hlavní cílovou skupinou předškolního a základního vzdělávání. Do procesu akčního plánování nejsou zapojeni přímo, ale jsou ovlivňováni dopady aktivit projektu. MAP svým zaměřením cílí na zvyšování kvality vzdělávání a rozvoje potenciálu každého jedince. Na základě projektu jsou tedy plánovány a realizovány aktivity ve prospěch kvality vzdělávání i budoucího života této cílové skupiny. V praktické části ovlivňují kvalitu vzdělávání dětí a žáků činnosti realizované v rámci aktivit Rozvoj a aktualizace MAP, děti a žáci jsou přímo zapojeni do některých aktivit v rámci Implementace MAP.

• Pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení včetně vedoucích pedagogických pracovníků

Tato cílová skupina byla zapojena již do procesu přípravy projektové žádosti. V průběhu realizace projektu jsou do procesu akčního plánování zapojeni na pozicích Konzultantů tvorby MAP a jako členové pracovních skupin. Kromě toho jsou zapojeni do aktualizace dokumentu MAP, účastní se činností realizovaných v rámci aktivit Rozvoj a aktualizace MAP, Evaluace monitoring MAP a Implementace MAP. Zástupci cílové skupiny jsou zároveň aktivními členy Řídícího výboru MAP.

• Pracovníci organizací působících ve vzdělávání, výzkumu a poradenství

Tato cílová skupina byla zapojena již do procesu přípravy projektové žádosti. V průběhu realizace projektu jsou její zástupci zapojeni do procesu akčního plánování jako členové

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

pracovních skupin a do aktualizace dokumentu MAP, aktivně se zapojují a účastní se činností realizovaných v rámci aktivit Rozvoj a aktualizace MAP, Evaluace monitoring MAP a Implementace MAP. Zástupci cílové skupiny jsou zároveň aktivními členy Řídícího výboru MAP.

Rodiče dětí a žáků

Tato cílová skupina má možnost zapojit se do aktualizace dokumentu MAP v rámci konzultačního procesu. Rodiče dětí a žáků se účastní projektových diskuzních seminářů a workshopů k tématům kvalitního inkluzivního vzdělávání, např. při přechodu dětí z mateřské do základní školy, v rámci aktivit Rozvoj a aktualizace MAP a Implementace MAP. Zástupce rodičů je aktivním členem Řídícího výboru MAP.

Veřejnost

Tato cílová skupina má možnost zapojit se do konzultačního procesu zpracování MAP.

Zaměstnanci veřejné správy a zástupci zřizovatelů škol

Zástupci zřizovatelů škol a zaměstnanců veřejné správy byli zapojeni již do procesu přípravy projektové žádosti. V průběhu projektu jsou zapojeni do procesu plánování, do aktualizace a tvorby dokumentu a do činností realizovaných v rámci aktivit Rozvoj a aktualizace MAP. Zástupci různých zřizovatelů jsou aktivními členy Řídícího výboru MAP.

Pracovníci a dobrovolní pracovníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže

Zástupci této cílové skupiny jsou do procesu akčního plánování zapojeni v rámci pracovních skupin MAP. V průběhu procesu akčního plánování jsou zapojeni do aktualizace dokumentu MAP, aktivně se zapojují a účastní se činností realizovaných v rámci aktivit Rozvoj a aktualizace MAP, Evaluace monitoring MAP a Implementace MAP. Zástupci cílové skupiny jsou aktivními členy Řídícího výboru MAP.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Specifická část analýzy

Témata MAP a jejich uplatnění v rámci MAP Brno II

Z definovaných témat MAP jsou v projektu MAP Brno II řešena všechna povinná i volitelná témata MAP.

Podrobný přehled prioritních oblastí a jejich cílů je uveden v kapitole Strategický rámec MAP. Některé cíle naplňují více povinných opatření zároveň.

Konkretizované aktivity škol a aktivity spolupráce se promítají v Akčním plánu pro ORP statutárního města Brna na období 1. 9. 2021 – 31. 8. 2022.

Analýza rizik

Rizika definovaná na základě analýz výsledků dotazníkových šetření na území města Brna byla rozdělena do tří oblastí podle stupně závažnosti:

Významná rizika

Do této skupiny se řadí zajištění kvalitního inkluzivního vzdělávání v době, kdy školy pociťují nedostatečné personální zajištění práce s dětmi a žáky (zejména na pozicích speciálních pedagogů, asistentů pedagoga apod.). Problémem je také velký počet dětí a žáků ve třídách, nedostatek prostoru pro individuální práci pedagogů, nedostatečné stabilní finanční podpory pro rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti, odborné vzdělávání pedagogů v oblasti společného vzdělávání, nemožnost účasti pedagogů na vzdělávání zejména u malých škol, menší dostupnost poradenství pro žáky a rodiče přímo ve školách, nedostatečná kapacita ŠPZ, měnící se legislativní podmínky pro společné vzdělávání, problémy s finančními prostředky na zajištění bezbariérovosti škol, vysoká finanční náročnost pořízení pomůcek a vybavení na podporu rozvoje přírodovědného, polytechnického a základního uměleckého vzdělávání apod.

Další oblastí významných rizik je nedostatečný zájem rodičů dětí a žáků ze sociálně vyloučených lokalit o vzdělávání svých dětí a o spolupráci se školou, odmítání a nepochopení principů společného vzdělávání ze strany některých rodičů a části veřejnosti, nedostatečná zodpovědnost některých rodičů za výchovu, vzdělávání a rozvoj svých dětí.

K významným rizikům dále patří nízká kvalifikovanost pedagogů v práci s nadanými dětmi a žáky, nedostatečná podpora a obecná informovanost o práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ze strany pedagogů základních uměleckých škol apod.

Významná rizika se prolínají všemi povinnými tématy MAP.

Střední rizika

Do oblasti středních rizik spadá například nedostatečná efektivita poradenské činnosti v oblasti primární prevence, systematická práce s méně motivovanými rodinami dětí v předškolním vzdělávání, nedostatek možností sdílení zkušeností dobré praxe mezi školami z důvodu časové finanční náročnosti (uvolňování pedagogů a suplování), nedostatečná připravenost začínajících pedagogů v oblasti komunikace s rodiči, kolísající kvalita didaktických materiálů ve čtenářské a matematické gramotnosti, malá nabídka vzdělávání pro pedagogy v oblasti pregramotností, nedostatečné kompetence pedagogů pro práci s dětmi a žáky cizinci, nedostatečná nabídka dalšího vzdělávání pro pedagogy základních uměleckých škol, malá vybavenost škol v oblasti polytechnického a přírodovědného vzdělávání ve školách, nedostatek mimovýukových aktivit škol na podporu gramotností a ke zvýšení motivace dětí a žáků, nezájem rodičů o rozvoj gramotností jejich dětí apod.

Nevýznamná rizika

Do poslední skupiny patří např. nedostatek prostor pro odborné učebny (výuka odborných předmětů probíhá v kmenových třídách), nízká hodinová dotace pro některé odborné předměty a menší zapojení škol do spolupráce s místními firmami, zaměstnavateli apod.

Za největší rizika pro jednotlivá povinná témata MAP jsou v MAP Brno považována:

- Nedostatečné povědomí odborné, rodičovské i laické veřejnosti o významu inkluzivního vzdělávání pro komunitu a socializaci dítěte
- Velká náročnost pedagogická profese
- Role ředitele školy jako nositele realizace procesu změny a zodpovědnost za celkovou kvalitu vzdělávání ve škole
- Nedostatečná vzájemná komunikace a spolupráce školy a rodiny, zejména ze strany rodiny
- Malý zájem žáků a rodičů o rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti
- Nedostatek možností sdílení zkušeností dobré praxe
- Nedostatečná kapacita školských poradenských zařízení a nedostatek speciálních pedagogů
- Vysoký počet dětí a žáků ve třídách
- Ztížená možnost vzdělávání pro pedagogy mateřských škol, která vyplývá z jiné organizace práce MŠ, a pro pedagogy malých škol
- Nízká kvalifikovanost pedagogů MŠ, ZŠ i ZUŠ v práci s nadanými dětmi a žáky

Vymezení problémových oblastí a klíčových problémů

V MAP Brno je ustaveno celkem osm pracovních skupin, z toho jsou čtyři pracovní skupiny povinné a čtyři byly ustaveny jako volitelné pro další témata. K volitelným pracovním skupinám patří pracovní skupina pro předškolní vzdělávání, která se zabývá dílčí součástí povinného tématu rozvoje kvalitního inkluzivního vzdělávání, a to dostupností, inkluzí a kvalitou v předškolním vzdělávání.

Přehled pracovních skupin v MAP Brno:

1. Pracovní skupina pro rovné příležitosti (povinná)
2. Pracovní skupina pro rozvoj čtenářské gramotnosti a k rozvoji potenciálu každého žáka (povinná)
3. Pracovní skupina pro rozvoj matematické gramotnosti a k rozvoji potenciálu každého žáka (povinná)
4. Pracovní skupina pro financování (povinná)
5. Pracovní skupina pro předškolní vzdělávání
6. Pracovní skupina pro polytechnické vzdělávání
7. Pracovní skupina pro přírodní vědy a pro práci s nadanými dětmi a žáky
8. Pracovní skupina pro základní umělecké školy

Na základě získaných výstupů popsaly pracovní skupiny problémové oblasti v rámci povinných témat takto:

Čtenářská gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka

V oblasti podpory čtenářské gramotnosti a rozvoje potenciálu každého žáka popsala pracovní skupina tato zjištění: Jedním z hlavních problémů je nedostatečný rozvoj kolegiální podpory pedagogů ve vztahu ke čtenářské gramotnosti a dále malý zájem žáků a rodičů o její rozvoj. V oblasti personální se školy potýkají s malou podporou individuální práce se žáky, se ztíženou možností půlených hodin, s problémy při zajištění dohledu např. v čítárnách, ve čtenářských koutcích apod. Pedagogové mateřských škol postrádají nabídku dalšího vzdělávání v oblasti čtenářské pregramotnosti.

Matematická gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka

Za klíčové problémy v oblasti matematické gramotnosti a rozvoje potenciálu žáka jsou stejně jako v oblasti čtenářské gramotnosti považovány: nedostatečný zájem ze strany žáků a rodičů o rozvoj matematické gramotnosti, malá motivace žáků, nedostatečný rozvoj kolegiální podpory pedagogů v matematické gramotnosti, didaktické materiály nízké kvality, dále nedostatečné vybavení škol pomůckami pro rozvoj matematické gramotnosti apod. V personální oblasti naráží také podpora rozvoje matematické gramotnosti na problém nedostatečné podpory individuální práce se žáky. V předškolním vzdělávání pak pedagogové

kromě nabídky dalšího vzdělávání v matematické gramotnosti postrádají výměnu zkušeností v této oblasti a dále sdílení zkušeností v práci s pomůckami pro rozvoj matematické gramotnosti apod.

Kvalitní inkluzivní vzdělávání (dostupnost, inkluze a kvalita předškolního vzdělávání; inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem)

V oblasti inkluzivního vzdělávání bylo identifikováno několik významných problémů, mezi něž patří například přetrvávající negativní vnímání společného vzdělávání částí rodičů a veřejnosti, omezená dostupnost vzdělávání pro všechny žáky se zaměřením na kvalitu života v dospělosti, nízká úroveň efektivní poradenské činnosti v oblasti primární prevence a v oblasti rizikového chování dětí a žáků, vysoké počty žáků ve třídách, nedostatek speciálních pedagogů pro přímou práci ve třídách, metodické vedení pedagogů pro inkluzi, nezájem rodičů dětí a žáků ze sociálně vyloučených lokalit o vzdělávání jejich dětí apod. V oblasti předškolního vzdělávání je ohrožující nedostatek časové kapacity vedení škol pro práci s pedagogickým týmem, nedostatečná pozornost autoevaluačním aktivitám, nedostatečná systematickosti v komunikaci a spolupráci s méně motivovanými rodinami a malá podpora dětí s potenciálním mimořádným nadáním. Nedostatečnou podporu v oblasti práce s nadanými dětmi a žáky a nedostatečnou kvalifikaci pro práci s dětmi a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami obecně považují za problém i základní umělecké školy.

Vymezení prioritních oblastí rozvoje

Počet prioritních oblastí byl na základě spolupráce v partnerství MAP Brno ve srovnání s předcházejícím projektem MAP rozšířen a některé aktivity byly aktualizovány. Nově je mezi priority samostatně zařazeno **Předškolní vzdělávání**, dále oblast **Polytechnického vzdělávání**, oblast **Přírodovědného vzdělávání** a **Základní umělecké vzdělávání**.

Přehled dlouhodobých prioritních oblastí rozvoje pro území ORP statutárního města Brna:

Prioritní oblast č. 1: Vytváření podmínek pro podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a pro podporu nadaných dětí a žáků

Prioritní oblast č. 2: Předškolní vzdělávání

Prioritní oblast č. 3: Kvalitní vzdělávání pedagogických pracovníků

Prioritní oblast č. 4: Komunikace a spolupráce s rodiči

Prioritní oblast č. 5: Podpora rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti

Prioritní oblast č. 6: Podpora společného vzdělávání a rovnost příležitostí pro všechny děti a žáky

Prioritní oblast č. 7: Podpora polytechnického vzdělávání ve školách

Prioritní oblast č. 8: Podpora přírodovědného vzdělávání ve školách

Prioritní oblast č. 9: Podpora základního uměleckého vzdělávání

VII. SWOT analýza prioritních oblastí rozvoje vzdělávání

Prioritní oblast č. 1: Vytváření podmínek pro podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a pro podporu nadaných dětí a žáků

Silné stránky

- Kompetence a volní vlastnosti pedagogů a vedení škol k zohlednění individuálních potřeb žáků a respektování potřeb žáků se SVP.
- Vytváření podmínek pro speciálně pedagogickou podporu žáků ohrožených školním neúspěchem, kterým hrozí předčasný odchod ze vzdělávacích institucí.
- Spolupráce s odborníky při řešení výchovných a vzdělávacích problémů, zajištění včasné podpory pro děti se SVP a cizince.
- Fungování školských poradenských pracovišť.
- Zájem škol o podporu nadaných dětí a žáků.
- Projekty statutárního města Brna zahrnující vzdělávání v oblasti podpory nadaných dětí a žáků.
- Realizace kroužků rozvíjejících nadání.

Slabé stránky

- Problém posilování strategií včasné intervence a podpory dítěte v učení a socializaci, podpora včasného vyhledávání a facilitace dětí mimořádně nadaných v jejich učení.
- Omezená dostupnost a kvalita vzdělávání pro všechny žáky se zaměřením na kvalitu života v dospělosti.
- Málo efektivní poradenské činnosti v oblasti primární prevence a v oblasti rizikového chování dětí a žáků.
- Vysoké počty žáků ve třídách zvyšují míru stresu pedagogů a znemožňují efektivnější práci se žáky se SVP.
- Nejasná pravidla spolupráce škol se státní správou (OSPOD) – záškoláctví, skryté záškoláctví apod. Přístup jednotlivých OSPODů k řešení problémových situací a ke spolupráci se školami se velmi liší.
- Absence komplexní podpory nadaných dětí a žáků.
- Nedostatečné povědomí veřejnosti o významu společného vzdělávání pro komunitu a socializaci dítěte.

Příležitosti

- Posilování sociálních procesů a vztahů mezi dětmi, žáky a pracovníky škol, zlepšování klimatu školy, začleňování školy do komunitního prostoru.
- Podpora aktivit a opatření posilujících nezávislost dětí a žáků ve spolurozhodování ve věcech vlastního vzdělávání.
- Rozvíjení kompetencí pedagogů a ostatních pracovníků školy v oblasti společného vzdělávání dětí a žáků s různou úrovní schopností a odlišným sociálním zázemím.
- Síťování škol a spolupráce škol s organizacemi, které podporují práci s nadanými dětmi a žáky.

Ohrožení

- Stále se měnící podmínky pro společné vzdělávání a z toho plynoucí nedůvěra odborné, rodičovské i laické veřejnosti k významu inkluze pro komunitu a socializaci dítěte – časté legislativní změny a z toho plynoucí nejistota zainteresovaných stran.
- Dostupnost speciálních pedagogů pro přímou práci ve třídách a metodické vedení pedagogů v některých školách – nastavené podmínky neumožňují, aby mohli speciální pedagogové působit ve všech školách (zejména malých).
- Nízká kvalifikovanost pedagogů v práci s nadanými dětmi a žáky – absence systematické přípravy pedagogů.

Prioritní oblast č. 2: Předškolní vzdělávání

Silné stránky

- Ve většině mateřských škol jsou vytvořeny vhodné podmínky pro úspěšný přechod dětí z MŠ do ZŠ (využití návštěv prvních tříd, pořádání schůzek s učiteli ZŠ, realizace edukativně-stimulačních skupin pro děti v MŠ apod.).
- V části MŠ se dobře daří podporovat rozvoj osobnosti dítěte s využíváním diagnostických a sběrných portfolií.
- V části MŠ se dobře daří zajišťovat informovanost rodičů o průběhu a výsledcích vzdělávání jejich dětí a spolupracovat s nimi skrze hromadné informační kanály nebo individuální schůzky.
- Materiální vybavení většiny MŠ je vzhledem k naplňování ŠVP výborné.

Slabé stránky

- Podpora talentů a dětí s potenciálním mimořádným nadáním.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

- Systematická práce s méně motivovanými rodinami.
- Mezi jednotlivými MŠ jsou v zajišťování kvality předškolního vzdělávání velké rozdíly.
- V materiálních podmínkách MŠ jsou velké rozdíly.

Příležitosti

- Připravovat podmínky pro větší spolupráci rodiny se školou – systematizovat konzultace s jednotlivými rodiči nad pokroky dítěte, připravovat vzdělávání pro rodiče v aktuálních tématech.
- Navázat spolupráci s organizacemi věnujícími se tématice nadaných dětí, využívat již existující možnosti, podpořit kompetence učitelů vzděláváním v dané oblasti.
- DVPP zaměřit zejména na potřeby každého jednotlivého pedagoga ke kontinuálnímu zlepšování pedagogických dovedností.
- Vybavení digitálními technologiemi, a to jak personálu, tak i tříd MŠ. Situace spojená s pandemií Covid-19 poukázala na nevybavenost škol digitálními technologiemi, příčinou může být všeobecný postoj, že „učitelka ve školce si s dětmi vlastně hraje“, tudíž technologie nepotřebuje.

Ohrožení

- Nedostatek časové kapacity vedení školy na práci s týmem.
- Malá pozornost je věnována autoevaluačním aktivitám a hodnocení profesního rozvoje jednotlivých učitelů, evaluace práce učitele je často formální.
- Nedostatek finančních prostředků v souvislosti s potřebou investic do oblastí nezbytných pro bezpečný a komfortní provoz škol (investice do budov, vybavení školních jídelen, topení, sociálních zařízení apod.) a školních zahrad.
- Potřeby v oblasti investic se jeví v některých mateřských školách jako naléhavé, ve většině případů nad finanční možnosti škol. Spolupráce se zřizovatelem je nevyhnutelná.
- Systematická spolupráce při přípravě na vzdělávání a vyhodnocování výsledků vzdělávání formou pravidelných konzultačních hodin s jednotlivými rodiči se nedaří polovině škol.

Prioritní oblast č. 3: Kvalitní vzdělávání pedagogických pracovníků

Silné stránky

- Zájem pedagogů o další vzdělávání, motivace.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

- Široká nabídka DVPP.
- Dobré materiální vybavení škol.
- Kvalifikovanost pedagogů.

Slabé stránky

- Dostupná a kvalitní vnější podpora ředitelům škol v této oblasti – mentoring a koučink pro ředitele škol – vysoké finanční náklady a časová zaneprázdněnost ředitelů.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti pedagogické diagnostiky a vzdělávání dětí a žáků nadaných, menší nabídka kvalitního vzdělávání pro učitele MŠ – nabídce vzdělávání pro MŠ a vzdělávání nadaných žáků je věnováno méně pozornosti.
- Nedostatek možností sdílení dobré praxe z důvodu vyšší náročnosti – uvolňování pedagogů, hrazení suplování.
- Nižší digitální kompetence pedagogů – z více příčin: nedostatečné materiální vybavení, různé požadavky vedení školy, odlišné priority školy, přístup pedagogů.

Příležitosti

- Řízení školy: klíčová role ředitelů škol jako pedagogických lídrů ovlivňujících rozvoj a udržitelnost pedagogické kvality.
- Plány pedagogického rozvoje a profesní portfolia pedagogů.
- Uvádění začínajících pedagogů.
- Využívání seberefektivních technik, sebehodnocení, zpětné vazby.
- Spolupráce pedagogů uvnitř školy i mezi školami, vzájemné učení, sdílení příkladů dobré praxe.
- Metodická podpora škol.
- Možnosti využití vzdělávání pedagogů v rámci projektů.
- Moderní technologie a vzdělávání. Zkušenost z distančního vzdělávání ukazuje, že tato oblast není ani v základních parametrech státem centrálně řešena (vybavenost škol, metodické vedení pedagogů, aktuální trendy apod.).

Ohrožení

- Role ředitele jako nositele realizace procesu změny a role zodpovědnosti za celkovou kvalitu vzdělávání ve škole – vysoká míra zodpovědnosti, velmi rozsáhlé a různorodé povinnosti a kompetence.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

- Nemožnost účasti pedagogů na vzdělávání z důvodu organizačních podmínek zejména malých škol.
- Finanční podmínky škol: nutnost financování zástupu za nepřítomného pedagoga.
- Vysoké nároky na práci pedagogů.
- Kolísavá kvalita nabízeného vzdělávání – nedostatek kvalitních lektorů.
- Preferování samostudia v mateřských školách – omezení plynoucí z jiné organizace školního roku mateřských škol.
- Nedostatek finančních prostředků poskytovaných na DVPP ze státního rozpočtu, zvyšující se ceny seminářů – nastavení rozpočtu škol při financování regionálního školství.

Prioritní oblast č. 4: Komunikace a spolupráce s rodiči

Silné stránky

- Vytváření podmínek pro speciálně pedagogickou podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, kterým hrozí předčasný odchod ze vzdělávacích institucí v důsledku odlišného sociálního zázemí a nezájmu rodiny.
- Nastavená spolupráce škol s rodiči.
- Podpora potřebných rodin.
- Realizace společných akcí – setkávání, projekty, neformální akce.

Slabé stránky

- Méně efektivní spolupráce mezi školou, rodinou a školním poradenským zařízením – personální zajištění, obtížná komunikace, nezájem zainteresovaných stran, podcenění situace.
- Nedostatečná spolupráce s OSPOD – legislativní pravidla, omezené možnosti řešení problémů, šablonovitost postupů.
- Nedostatečná připravenost začínajících pedagogů komunikovat s rodiči a připravit se na krizové situace. Studenti by měli být v rámci studia vzdělávání v oblasti komunikace a řešení konfliktů – příprava budoucích pedagogů na pedagogických fakultách.

Příležitosti

- Zlepšování komunikace mezi žáky, rodiči i pedagogy, vytváření bezpečného a otevřeného klimatu školy.
- Podpora vzdělávání pedagogů v oblasti spolupráce rodiny a školy.

- Realizace vzdělávání pedagogů v oblasti komunikace, řešení problémů.

Ohrožení

- Nedostatečná vzájemná komunikace školy a rodiny zejména ze strany rodiny, nezvládnutí řešení konfliktů a problémů v rodinách.
- Nedostatečná zodpovědnost některých rodičů za výchovu, vzdělávání a rozvoj jejich dítěte.

Prioritní oblast č. 5: Podpora rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti

Silné stránky

- Podpora rozvoje ČMG v rámci školních vzdělávacích programů.
- Podpora rozvoje znalostí pedagogů v oblasti ČMG, sdílení dobré praxe, využívání poznatků ve výuce.
- Účast pedagogů na kurzech DVPP, studium literatury.
- Podpora základních znalostí a dovedností žáků v oblasti ČMG, podpora práce s textem.
- Aktualizace odborné literatury a multimédií pro rozvoj ČMG na školách.
- Individuální přístup k žákům.
- Snaha o implementaci ČMG v rámci mezipředmětových vztahů.
- Podpora realizace mimoškolních aktivit na podporu a rozvoj ČMG.
- Podpora účasti žáků v soutěžích v oblasti ČMG.

Slabé stránky

- Menší dostupnost školní knihovny podle potřeb a možností žáků – školy nemají dostatek prostor, kde by mohly být knihy pro žáky volně k dispozici.
- Kolísající kvalita didaktických výukových materiálů (pracovní listy, úlohy, rébusy) – nabídka výukových materiálů je velmi různorodá, avšak na velmi rozdílné úrovni.
- Nedostatečný rozvoj kolegiální podpory pedagogů ve vztahu k ČMG.
- Malá podpora individuální práce se žáky.
- Malá nebo nedostatečná informovanost rodičů a spolupráce s rodiči v oblasti ČMG (představení kroužků, aktivit a profesí spojených s rozvojem matematické gramotnosti,

např. projektové dny, dny otevřených dveří apod.) – malý zájem rodičů o rozvoj ČMG jejich dětí.

- Nedostatek možností vzdělávání ve čtenářské a matematické pregramotnosti – nedostatečná vzdělávací nabídka.

Příležitosti

- Rozvíjení spolupráce školy s dalšími aktéry k rozvoji ČMG (projekty se školami, obcemi, NNO).
- Tlak na implementaci příslušné gramotnosti na úrovni školy.
- Možnost sdílení dobré praxe.
- Zajištění pozice samostatného pracovníka, který by zajišťoval rozvoj ČMG (podpora DVPP a zabezpečení financí).
- Zajištění materiálně technických podmínek pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze, výstavy, tematické programy, knižní veletrhy s konkrétními autory).
- Zajištění dostatečného množství interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj ČMG.
- Popularizace ČMG mezi veřejností. Žáci a rodiče mnohdy nerozumějí důležitosti rozvoje gramotností ve vztahu k jejich uplatnění na pracovním trhu.

Ohrožení

- Malý zájem ze strany žáků a rodičů o rozvoj ČMG, ztráta motivace žáků k rozvoji v oblasti ČMG.
- Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj ČMG (např. na personální zajištění pedagogického dozoru koutků a volně otevřených učeben, na možné půlení hodin, na inovaci a výměnu učebních pomůcek k rozvoji ČMG, na zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.).

Prioritní oblast č. 6: Podpora společného vzdělávání a rovnost příležitostí pro všechny děti a žáky

Silné stránky

- Podpora sociálních kompetencí a sociální gramotnosti ve školách.
- Spolupráce MŠ i ZŠ s vysokými školami, které připravují budoucí pedagogy (tzv. fakultní školy).
- Spolupráce s NNO a dalšími organizacemi, které pracují s dětmi a žáky se SVP.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

- Zájem škol o osobnostní a odborný růst pedagogů v oblasti společného vzdělávání.
- Fungování školských poradenských pracovišť.

Slabé stránky

- Nadměrná administrativa v oblasti práce s dětmi a žáky se SVP.
- Stále se měnící pravidla a legislativní změny a z toho plynoucí nejistota škol (např. v zaměstnávání školních psychologů).
- Nedostatečné kompetence pedagogů v oblasti vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných, cizinců, žáků s psychiatrickými diagnózami.
- Přetrvávající obavy pedagogů z praktické realizace společného vzdělávání.

Příležitosti

- Kvalitní vzdělávání pedagogů v oblasti práce se žáky s podpůrnými opatřeními.
- Výměna zkušeností dobré praxe, síťování škol, vzájemné návštěvy pedagogů na školách.
- Podpora kvality společného vzdělávání už v mateřských školách.
- Podpora komunikace a spolupráce s rodiči.
- Posilování školních poradenských pracovišť.
- Prohloubení spolupráce s NNO, které pracují s rodinami ze sociálně vyloučeného prostředí.
- Podpora škol v oblasti společného vzdělávání ze strany zřizovatele.
- Přiblížení společného vzdělávání veřejnosti. Vysvětlení základních principů a příkladů dobré praxe by přispělo k pozitivnějšímu pohledu veřejnosti na společné vzdělávání.

Ohrožení

- Velké zatížení a přetrvávající nedostatečná kapacita poradenských zařízení a s tím související neefektivní spolupráce poradenských zařízení se školami.
- Menší dostupnost poradenství pro žáky a rodiče přímo ve školách.
- Nezájem rodičů dětí a žáků ze sociálně vyloučených lokalit o vzdělávání jejich dětí a o spolupráci se školou.
- Přijímání společného vzdělávání veřejností, odmítání nebo nepochopení principů společného vzdělávání.
- Legislativní nejistota – časté novely vyhlášek a změny pravidel.

Prioritní oblast č. 7: Podpora polytechnického vzdělávání ve školách

Silné stránky

- Zájem škol o polytechnické vzdělávání.
- Projekty statutárního města Brna zahrnující vzdělávání pedagogů v oblasti podpory polytechnického vzdělávání.
- Síť Technických mateřských škol a síť Technických základních škol.

Slabé stránky

- Rozdílná vybavenost škol pro polytechnické vzdělávání.
- Nižší motivace pedagogů ke vzdělávání v polytechnických oblastech.
- Nízká podpora hodinové dotace pro polytechniku v učebních plánech dle RVP – čas na realizaci je třeba brát na úkor ostatních předmětů.

Příležitosti

- Sítování škol a spolupráce škol s organizacemi, které podporují technické vzdělávání a/nebo práci s nadanými dětmi a žáky.
- Možnosti financování úprav a vybavení prostor pro výuku z výzev IROP, ITI apod.
- Záměr statutárního města Brna podpořit síť tzv. Technických základních škol.
- Rozvoj polytechnického vzdělávání díky realizaci projektu MAP II.

Ohrožení

- Nedostatek prostor pro výuku.
- Vysoký počet žáků ve třídách.
- Velká finanční náročnost na vybavení prostor pro výuku.
- Absence pedagogů se zkušenostmi s polytechnickým vzděláváním.
- Nízká kvalifikovanost pedagogů v polytechnické gramotnosti.

Prioritní oblast č. 8: Podpora přírodovědného vzdělávání ve školách

Silné stránky

- Většina škol má počítačovou učebnu (91 %).

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

- Vedle klasické výuky se na školách běžně nebo nadstandardně objevuje badatelská výuka a spolupráce. Téměř dvě třetiny škol běžně nebo nadstandardně zařazují přírodovědné vzdělávání i do mimoškolních aktivit.
- Většina škol má zájem o nabízené vzdělávací aktivity, o pomůcky, výměnu a sdílení zkušeností a metodické příručky pro učitele 2. stupně.
- Třetina škol je schopna nebo ochotna nabídnout ukázky sdílení dobré praxe nebo se zapojit do výměny zkušeností formou workshopů a praktických seminářů.

Slabé stránky

- Nedostatek odborných učeben – většina odborných učeben je zároveň kmenovou třídou.
- Nedostatečná vybavenost škol pomůckami pro výuku přírodovědných předmětů.
- Nedostatek kvalitního dalšího vzdělávání pro pedagogy v oblasti přírodních věd vč. chybějícího vzdělávání pro pedagogy 1. stupně.
- Absence výměny a sdílení zkušeností, nedostatek metodických materiálů pro učitele.

Příležitosti

- Financování vybudování a vybavení odborných učeben pro výuku přírodovědných předmětů z výzev a dotačních programů.
- Další aktivity statutárního města Brna zahrnující vzdělávání v oblasti podpory výuky přírodovědných předmětů.
- Zintenzivnění spolupráce škol s institucemi poskytujícími přírodovědné vzdělávání přímo na školách, případně poskytování vzdělávacích aktivit těchto institucí školám v online režimu.

Ohrožení

- Nedostatek prostor pro vybudování odborných učeben pro výuku přírodovědných předmětů.
- Velká finanční náročnost na vybudování odborných učeben pro výuku přírodovědných předmětů.
- Nedostatek a finanční náročnost odborných pomůcek pro výuku přírodovědných předmětů.
- Potencionálně nevyhovující ICT technika v počítačových učebnách (případně v ostatních odborných učebnách).

Prioritní oblast č. 9: Podpora základního uměleckého vzdělávání

Silné stránky

- ZUŠ aktivně spolupracují s odborníky, vyšším stupněm uměleckých škol, ZŠ, MŠ, uměleckými soubory, jinými subjekty a obcemi, ve kterých působí.
- Na ZUŠ působí zkušení pedagogové, osobnosti v oboru, pedagogové dosahující dobrých výsledků, např. úspěchy žáků na soutěžích.
- Zájem o další vzdělávání pedagogů a vedoucích pedagogických pracovníků ZUŠ.
- ZUŠ vzdělávají mimořádně nadané žáky.

Slabé stránky

- Nedostatečná kapacita – zájem o studium je větší, než jsou možnosti škol.
- Malá nabídka kvalitního specializovaného vzdělávání pro pedagogické pracovníky a vedoucí pedagogické pracovníky ZUŠ.
- Nemožnost zapojení asistenta pedagoga.

Příležitosti

- Velký zájem škol o spolupráci s odborníky, mimořádnými osobnostmi, uměleckými školami vyššího stupně, uměleckými soubory, jinými institucemi, ZŠ, MŠ, jinými subjekty a obcemi, ve kterých působí.
- Zájem škol o workshopy.
- Zájem škol o další vzdělávání pedagogů – oborové, seberozvoj, cizí jazyky, speciální pedagogika, práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami včetně mimořádně nadaných.
- Zájem škol o další vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků.
- Zájem zlepšovat prostředí škol.

Ohrožení

- Nízká vnější podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na ZUŠ, včetně mimořádně nadaných žáků.
- Nízká podpora a informovanost pedagogů ZUŠ v oblasti práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Špatné vybavení škol hudebními nástroji a výukovými pomůckami.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

- Špatné vybavení škol IT technikou.
- Většina škol se nachází ve špatném technickém stavu budov a tříd, má nevyhovující zázemí pro pedagogy a jiné zaměstnance.
- Většina škol není bezbariérová.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0011817

Použité zkratky:

ASZ – Agentura pro sociální začleňování

ČMG – Čtenářská a matematická gramotnost

ČŠI – Česká školní inspekce

DVPP – Další vzdělávání pedagogických pracovníků

JMK – Jihomoravský kraj

KAP – Krajský akční plán rozvoje vzdělávání JMK

KPSVL – Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám

KÚ – Krajský úřad

MAP – Místní akční plán

MMB – Magistrát města Brna

MŠ – Mateřská škola

MŠMT ČR – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

NNO – Nestátní nezisková organizace

OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání

ORP – Obec s rozšířenou působností

OŠML MMB – Odbor školství a mládeže Magistrátu města Brna

PPP – Pedagogicko-psychologická poradna

RVP – Rámcový vzdělávací program

SPC – Speciálně-pedagogické centrum

SVP – Speciální vzdělávací potřeby

SŠ – Střední škola

ŠPP – Školní poradenské pracoviště

ŠPZ – Školské poradenské zařízení

ŠVP – Školní vzdělávací program

ZŠ – Základní škola

Zdroje:

- I. Koncepce obecního školství do roku 2020
- II. Lokální strategie rozvoje základního vzdělávání ve městě Brně
- III. Strategický plán sociálního začleňování města Brna pro období 2016 – 2019
- IV. Místní plán inkluze statutárního města Brna na období 2020 – 2022
- V. Strategie 2050 pro Brno
- VI. Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje Integrované územní investice (ITI)
- VII. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2020 – 2024
- VIII. Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Jihomoravského kraje (2. KAP)
- IX. Školská inkluzivní koncepce Jihomoravského kraje 2020 – 2021
- X. Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2021 – 2027
- XI. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+
- XII. Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání
- XIII. Výroční zprávy Odboru školství a mládeže Magistrátu města Brna
- XIV. Katalog prarodinných organizací a služeb ve městě Brně
- XV. Katalog služeb pro školy a rodiče v oblasti výchovy a vzdělávání
- XVI. Zpráva o sociální péči ve městě Brně za rok 2019
- XVII. 6. Komunitní plán sociálních služeb města Brna pro období 2020 – 2022
- XVIII. Atlas školství, střední školy 2019/2020, Jihomoravský kraj
- XIX. Portál Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje, z. s., www.annojmkc.cz
- XX. Portál o školství v Jihomoravském kraji www.jmskoly.cz
- XXI. Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT ČR
- XXII. Agregovaný výstup z výzkumu potřeb základních, mateřských a základních uměleckých škol uskutečněného MŠMT ČR na území ORP statutárního města Brna v roce 2018 před realizací Šablon II
- XXIII. Dotazníková šetření uskutečněná realizačním týmem MAP Brno